

Vlaams
Parlement

vergadering **C81**
zittingsjaar 2016-2017

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 15 december 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over zijinstromers in het onderwijs – 630 (2016-2017)	3
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het Inschrijvingsdecreet – 621 (2016-2017)	10
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de werkweek van leerkrachten – 637 (2016-2017)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de piste om de noemer voor master in het secundair onderwijs op te trekken van 20 naar 22 – 659 (2016-2017)	13

VRAAG OM UITLEG van Ann Brusseel aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over zijinstromers in het onderwijs – 630 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): In het kader van het aantrekkelijk maken van het lerarenberoep, en in aanloop naar het lerarenloopbaanpact, lijkt de aandacht voor de zijinstromers af te nemen. Nochtans kunnen werknemers, met een professionele ervaring vanuit de private arbeidsmarkt, een waardevolle aanvulling zijn binnen het leerkrachtenkorps. Zijinstromers kunnen als een aanwinst voor het onderwijs worden beschouwd: dit standpunt werd bijvoorbeeld ingenomen tijdens het door de OESO georganiseerde Global Education Industry Summit, die in september plaatsvond. Trouwens, los van de OESO, ik denk dat wij het er allen over eens zijn dat zijinstromers een meerwaarde kunnen betekenen in ons onderwijs.

Uit de mails die ik krijg en uit contacten met mijn achterban blijkt echter grote ongerustheid: zijinstromers, die zich met veel enthousiasme richting onderwijs heroriënteerden, worden geconfronteerd met loonverlies en onduidelijkheid – en dat is vooral vervelend – wat hun statuut betreft. Voormalig minister van Onderwijs Smet had al een maatregel opgesteld, die vanaf 1 september 2014 zou ingaan, maar die kwam er niet, temeer omdat de Raad van State die als discriminerend beschouwde. Losstaand daarvan waren er afgelopen schooljaar ongeveer 15.000 leerkrachten via de zijinstroom tewerkgesteld, vooral in secundaire scholen. Zij konden tot acht jaar anciënniteit meenemen.

Uit het debat, volgend op de actuele vragen over dit onderwerp, tijdens de plenaire zitting van 7 oktober 2015, bleek dat u vooral de nadruk wilt leggen op de snellere toeleiding van jonge leerkrachten richting duurzame job. Er werd eveneens verwezen naar de onderhandelingen in de richting van het lerarenloopbaanpact. In de beleidsbrief Onderwijs 2016-2017 lezen we inderdaad dat, binnen dat kader, een werkgroep zich over de zijinstromers zal buigen. De resultaten van deze en andere werkgroepen worden eind 2016 verwacht. Echter, door het wegvallen van het budget van 8 miljoen euro is het vandaag moeilijker om zijinstromers aan te spreken. In het verleden waren we niet zomaar bij machte om het anders te doen, met de middelen die er waren. Maar naast de financiële incentives verwachten we ook andere argumenten om de overstap naar het lerarenberoep te legitimeren: het statuut, de zekerheid en dergelijke.

Minister, welke maatregelen zult u nemen om het lerarenberoep voor zijinstromers aantrekkelijker te maken? Is er al zicht op de aanbevelingen van de werkgroep?

Wat zijn de mogelijkheden om zijinstromers in te schakelen in respectievelijk het basisonderwijs, het secundair en het hoger onderwijs? Welke ondersteuning is mogelijk opdat zijinstromers ook in moeilijke klassen aan de slag kunnen?

Welke initiatieven zult u nemen richting professionaliseringstrajecten, aanvangsbegeleiding, begeleiding en werkzekerheid van zijinstromers? Welke rol kunnen de lerarenopleidingen spelen bij de vorming tot leerkracht van de zijinstromers?

Wat zal de budgettaire impact zijn van deze maatregelen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Twee vragen gaan vandaag over de loopbaangesprekken die lopen. Nu en dan zien we daarover berichten verschijnen in de kranten.

Ik hoop dat u mij vergeeft dat ik discreet probeer te zijn over de inhoud en de cadans van de gesprekken. Als we dat zouden publiek maken, riskeren we te struikelen.

Dit is niet de eerste vraag over de zijinstromers. Scholen en schoolbestuur in het basis- en secundair onderwijs zijn vrij om personeelsleden in dienst te nemen voor zover zij voldoen aan de aanstellingsvoorwaarden die in de regelgeving staan. Dit houdt onder meer in dat een personeelslid moet beschikken over een vereist of voldoende geacht bekwaamheidsbewijs. Voor een aanstelling als leerkracht is ook minimaal een bewijs van pedagogische bekwaamheid – de lerarenopleiding – vereist. Uitzonderlijk kan ook een aanstelling met een ander bekwaamheidsbewijs.

Voor een zijinstromer zijn er geen specifieke aparte aanstellingsvoorwaarden of andere maatregelen. Als een zijinstromer aan de aanstellingsvoorwaarden beantwoordt, kan een school dergelijk personeelslid werven. U hebt het al gezegd, ik beaam dat nog eens, er zijn er momenteel zo'n 15.000 in het onderwijs tewerkgesteld. Eigenlijk kunnen ze tot tien jaar anciënniteit meebrengen, het gemiddelde is acht jaar.

Ik weet dat er specifiek met betrekking tot zijinstromers een knelpunt ligt bij een eventuele validering van hun geldelijke anciënniteit. Sta mij toe om een en ander te duiden. De berekening van geldelijke anciënniteit in het onderwijs berust op de som van drie soorten periodes: periodes gepresteerd in onderwijs, bij de overheid én de periodes uit de privé die specifiek gevalideerd worden als 'nuttige ervaring'.

Deze diensten moeten daarenboven ook door de onderwijsinspectie specifiek erkend worden als 'nuttige ervaring'. Binnen onderwijs worden de periodes die zo meegeteld worden voor het berekenen van de geldelijke anciënniteit 'nuttige ervaring' genoemd, en binnen dit specifieke systeem van 'nuttige ervaring' kan tot maximaal tien jaar gevalideerd worden. Ook wordt de erkende nuttige ervaring beschouwd als een onderdeel van het bekwaamheidsbewijs van een personeelslid. Dat is zeker relevant voor technische en praktische vakken, waar we die ook nodig hebben.

Ik val een beetje in herhaling als ik u zeg dat tijdens de vorige legislatuur de toenmalige Vlaamse Regering een ontwerpbesluit in de steigers heeft gezet waarbij anciënniteit uit de privésector tot twintig jaar gevalideerd zou worden. Toen kwamen er echter opmerkingen van de Raad van State, die onder andere op de gelijkheid betrekking hadden. We hebben toen dit besluitvormingsproces stopgezet. De opmerkingen sloegen onder andere op het feit dat de beoogde verruiming van tien naar twintig jaar enkel zou gelden voor nieuwe indiensttredingen. Al wie al in dienst was, zou daar niet onder vallen. Deze verruiming toepassen op alle personeelsleden die al in dienst waren en die in het verleden elders diensten hadden gepresteerd, zou een zeer grote budgettaire impact hebben gehad. Het zou gaan om meer dan 200 miljoen euro.

Een universiteit of hogeschool kan in een vacaturebericht naast de algemene decretale toelatingsvereisten wel nog specifieke toelatingsvoorwaarden opnemen, zoals het bezit van een welbepaald diploma of een bewijs van pedagogische bekwaamheid.

Universiteiten en hogescholen kunnen personeelsleden ook aanstellen als gast-professor. Daarvoor gelden geen decretale diplomavereisten. De universiteiten bepalen zelf of, en zo ja, hoeveel jaren nuttige beroepservaring zij bij de inschaling van een nieuw personeelslid in rekening brengen. De hogescholen moeten een aantal diensten mee opnemen die ook voor het niet-hoger onderwijs gelden, maar zij kunnen voor andere diensten zoals de universiteiten een onbeperkt aantal jaren nuttige beroepservaring in rekening brengen. Dat is, denk ik, ook voor politici interessant.

Een belangrijk verschil met het basisonderwijs en secundair onderwijs, is de enveloppenfinanciering. In het hoger onderwijs heb je een enveloppe, bij ons is alles, zoals u weet, 'open ended'.

De ondersteuning van beginnende leerkrachten is een taak die opgenomen wordt door de werkgever. Dit is het schoolbestuur en de school. Een school kan nu al bij de verdeling van de opdrachten en het opstellen van het lessen- en uurrooster eigen accenten leggen ten aanzien van de personeelsleden. Dergelijke afspraken worden dikwijls opgenomen in het arbeidsreglement van de school en vormen desgevallend ook het voorwerp van lokaal overleg. De school kan voor specifieke pedagogisch-didactische ondersteuning ook hulp inroepen van zijn pedagogische begeleidingsdienst.

Professionaliseringstrajecten maken, zoals ook de startende leerkrachten, deel uit van het loopbaandebat. Ik kan u enkel melden dat die aanvangsbegeleiding een vrij substantieel onderdeel uitmaakt van de loopbaangesprekken die nu lopen. We hebben dat ook altijd gezegd. In de basisnota die de regering heeft goedgekeurd, staat dat zeer fel 'in the picture'.

Op 25 maart 2016 keurde de Vlaamse Regering een conceptnota goed over de lerarenopleidingen. Deze conceptnota beschrijft de krachtlijn voor een hervorming van de lerarenopleidingen. Daarbij zal er uiteraard ook aandacht zijn voor het opleiden van zijinstromers. Zo zal elke opleiding een traject voor generatiestudenten én een traject voor zijinstromers moeten inrichten. Dat wil ik hier wel onderstrepen. Het gaat niet om het zomaar binnenlaten van zijinstromers, maar wel over welke trajecten zij moeten volgen om in het onderwijs te mogen stappen.

Daarnaast kunnen zijinstromers die eerder al competenties en kwalificaties behaalden, daar vrijstellingen voor krijgen. Er is een werkgroep aan de slag met vertegenwoordigers van de lerarenopleidingen, het werkveld en de vakbonden. De eindconclusies worden opgeleverd in januari 2017. Dat is dus zeer binnenkort. Wij hebben die afspraak al een tijd geleden gemaakt. Zodra we de conclusies hebben, kunnen we deze bespreken.

Wij hebben nog geen nieuwe beslissingen genomen. Ik kan u dus niet zeggen wat daarvan de budgettaire impact zal zijn. Maar als u de impact bedoelde van het openzetten van de besluiten van de vorige regering naar al wie nu in het onderwijs staat, dan gaat het om ongeveer 200 miljoen euro.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Ann Brusseel (Open Vld): Minister, als er nog geen beslissing is genomen over de maatregelen, is het moeilijk om de impact te berekenen. Ik neem wel aan dat voorafgaand aan de beslissing alle eventuele maatregelen onder de loep worden genomen, met inbegrip van de berekening van het budget ervoor. Dat is evident. Men zal daar rekening mee moeten houden, terwijl men anderzijds ook een principiële keuze zal maken. Als het budget niet echt groot is, moet u toch nog altijd ruimte overhouden voor incentives voor die zijinstromers. Ik heb het over verschillende vormen van incentives, niet alleen over een vergoeding. De 200 miljoen euro waarover u het hebt, gaat over het openzetten van een besluit van de vorige regering naar heel veel mensen, niet alleen naar diegenen die vandaag de keuze zouden maken of die de keuze zouden hebben gemaakt voor dit of het volgende schooljaar. Op de totale begroting van het leerplichtonderwijs is 200 miljoen euro een flinke brok. Maar ter vergelijking: het levensbeschouwelijk onderwijs kost meer dan dat. Als men het aantal lesuren bekijkt dat men besteedt aan bepaalde zaken, komt men rap uit op een aantal miljoenen. Het is nu eenmaal een loonbegroting. Daarom denk ik dat die incentives belangrijk kunnen zijn. Die tien jaar is al goed, maar mijns inziens geldt dit maar zelden voor mensen die algemene vakken geven. Misschien kunt u dat straks verduidelijken.

Een journalist die jarenlang voor de geschreven pers werkt en die Nederlands, Engels of Duits zou willen geven, krijgt dat dan niet.

Een IT'er die op een zeer innovatieve manier werkt met informatica en de brug zou kunnen slaan naar vernieuwend informatica-onderwijs in ons leerplicht-onderwijs, zal dat dan niet krijgen, omdat informatica een algemeen vak is. Een gewezen manager die vaardigheden heeft die zeer handig kunnen zijn, niet alleen in de klas maar ook in een schoolteam, zal dat ook niet krijgen. Daar wringt het een beetje, daar is er toch wel wat ongelijkheid, die zou moeten worden weggewerkt.

Wat de professionalisering betreft, zijn er vandaag inderdaad al mogelijkheden voor scholen om een aantal zaken te doen. Ik vind dat ook belangrijk. Wat voor die zijinstromers van belang is, zowel in aanvangsbegeleiding al in professionaliseringstrajecten, is dat men kijkt naar wat de specifieke noden zijn van die individuele zijinstromer. Daar moet ruimte voor zijn. Een directeur van een onderwijsinstelling moet die ruimte kunnen krijgen om dat personeelsbeleid te voeren. Iemand met twintig jaar ervaring heeft qua persoonlijkheid niet dezelfde begeleiding van een mentor nodig als een pas afgestudeerde. Ook inhoudelijk zal dat verschillen. In die professionaliseringstrajecten, als we het bijvoorbeeld hebben over een IT'er die nog geen vakdidactiek en nog geen pedagogie heeft gehad, is het van belang om die persoon aan boord te houden, een attractief salaris te kunnen bieden en ondertussen toch de ruimte te geven om die bijscholingen te volgen, die meer zullen behelzen dan één cursus of enkele dagen bijscholing. Die ruimte moet men krijgen, en daarvoor mag men niet financieel gestraft worden.

Minister, hoe staat u daar tegenover? Dat zou immers wat centen kunnen kosten, namelijk meer dan het compenseren van een loon.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik dacht eerst dat u zei dat hierover nog geen vragen zijn gesteld. Volgens de parlementaire zoekmachine is dat niet zo. U knikt bevestigend, en ik zal u verkeerd begrepen hebben, we kunnen het erover eens zijn dat hierover al veel vragen zijn gesteld.

Ik wil nog wat dieper ingaan op die zijinstroom met twee concrete voorbeelden. Mijn eerste voorbeeld komt uit mijn vroegere school, in de opleiding jeugd- en gehandicaptenzorg. Ik zou heel graag hebben dat de mensen die de TV-vakken pedagogie geven echt ervaring hebben in de orthopedagogische sector. Er is een lijst van technische en praktische vakken in het gewoon onderwijs waarop staat voor welke vakken je nuttige ervaring kan krijgen. Helaas staat dat vak er niet bij. Als je die mensen aanwerft in het tso kunnen ze geen nuttige ervaring voor dat TV-vak krijgen. Als zij het PV-vak verzorging of opvoedkunde geven in het bso, kunnen ze wel tot tien jaar nuttige ervaring krijgen. Dat is echt heel raar. Voor het ene gaat het wel, voor het andere niet.

Tweede voorbeeld: een boekhouder solliciteert in een school. Hij zou boekhouden kunnen geven, maar ook wiskunde. Als hij in een internationaal bedrijf heeft gewerkt, zou hij ook nog andere zaken kunnen geven. Ik heb het niet over de bekwaamheidsbewijzen. Ik wil ook absoluut dat die persoon competent is. Als zo iemand begint en hij heeft nog geen diploma pedagogische bekwaamheid, dan begint hij met een nettosalaris van 1354 euro, met als extralegale voordelen een fietsvergoeding, of een busabonnement, gratis koffie in de leraarskamer en een kopietje dat je niet hoeft te betalen als niemand het ziet. Ik wil hiermee aangeven dat de attractiviteit, die nodig is om mensen in het onderwijs aan te trekken in het onderwijs die een competentie hebben en leerlingen meer kunnen geven dan enkel de inhoud, op dit moment een heel moeilijk punt is.

Vanuit onze fractie pleiten we er niet voor om zijinstromen een soort van uitbolbanen te laten zijn. Dat is het niet. We leggen de lat wel degelijk zeer hoog. Het moeten ook mensen zijn die didactisch gevormd zijn. Alleen stellen we ons de vraag of de weg waarlangs ze vandaag moeten gaan, namelijk de trajecten via de specifieke lerarenopleiding (SLO) of de centra voor volwassenenonderwijs (CVO's), wel de goede is. Of we al dan niet moeten opteren voor een academische lerarenopleiding is een debat op zich.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Naar aanleiding van deze vraag van mevrouw Brusseel, kreeg ik gisteren een mailtje van een zijinstromer die een aantal bekommernissen formuleert namens nog een aantal mensen. Zijn zorg is dubbel. Enerzijds wijst hij erop dat het soms vrij lang duurt voor de procedure doorlopen is om de nuttige ervaring te onderzoeken. Dan duurt het soms nog even voor het bedrag dat men extra krijgt, effectief toegekend wordt. De andere zorg is dat er een gerucht de ronde doet dat 50-plussers niet meer vast benoemd zouden kunnen worden. Waar dat gerucht vandaan komt, is mij onbekend en het is misschien onterecht, maar dan kunt u dat als minister ontkrachten.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, de vraag van mevrouw Brusseel over het dynamisch maken van het lerarenkorps met betrekking tot de zijinstroom is belangrijk. Mijn fractie diende ter inspiratie van het lerarenloopbaandebat een conceptnota in, met de bedoeling de opleiding en de loopbaan te versterken. We besteden daarin aandacht aan de zijinstroom. Het is belangrijk dat het lerarenkorps het beste van wat de samenleving te bieden heeft, in zich draagt, en dat betekent ook dat diverse voorgeschiedenissen daarin vertegenwoordigd moeten zijn. Er moet daarom in het onderwijs meer ruimte komen voor zijinstromers. De Vlaamse Regering erkent de anciënniteit van zijinstromers in het onderwijs niet. Wij denken dat we rekening moeten houden met het dreigend lerarentekort.

Toen we onze conceptnota schreven, stelden we vast dat er in 2030 een lerarentekort van 59.000 eenheden dreigt. Uiteraard moeten we de opleiding promoten. Maar met jonge leerkrachten alleen zullen we er misschien niet geraken. Daarom is het aantrekken van zijinstromers belangrijk voor de diversiteit aan ervaringen in het lerarenkorps, maar ook absoluut noodzakelijk voor de werking van het onderwijs zelf. Ik denk ook dat we daarom de onderwijscompetenties moeten versterken. Een optrekken van de zijinstroom kan het lerarentekort helpen opvangen. We pleiten dus voor loopbaanflexibiliteit. En we vragen ons af of het toch niet zinvol is om via een erkenning van de opgebouwde anciënniteit de loopbaan in het onderwijs aantrekkelijker te maken, weliswaar met inachtnaam van de opmerkingen van de Raad van State. Een verbeterd voorstel zou een goed signaal zijn voor de mensen die vandaag buiten het onderwijs staan, maar toch goesting hebben om hun ervaring in het onderwijs te doen gelden.

Kathleen Helsen (CD&V): Minister, ik denk dat dit een belangrijk punt is. We discussiëren er al vele jaren over, zonder dat we er al uit zijn geraakt. Het is belangrijk voor leerkrachten, maar ook voor directies. Weten we hoe in de lerarenopleidingen het EVC-beleid vorm krijgt? Zo kunnen we mensen met verworven competenties helpen om op een vlotte manier de stap naar het onderwijs te zetten.

Minister Hilde Crevits: Dank u voor de vragen.

De heer De Meyer had een vraag over de procedure. Het duurt lang. Alles moet via de inspectie en AgODi passeren. We bespreken dat. De inspectie stelt zich de vraag of het wel nodig is om dat allemaal te bekijken. Ik ben bereid om te

vereenvoudigen, maar de controle moet goed zijn. In elk geval onderzoeken we dat. Een tweede vraag betreft de nuttige ervaring: wat is dat, en voor welke vakken kan het en voor welke niet? Het is een interessante, maar ook complexe zaak. De deur voor het meenemen van de anciënniteit openzetten betekent automatisch veel extra uitgaven. Het vorige besluit is best wel oké. Ik heb dat toen als minister mee goedgekeurd. Maar omdat dit dan retroactief zou moeten worden ingevoerd, zou dat voor enorm veel extra uitgaven zorgen. We moeten de uitgaven onder controle houden. Het wordt te weinig gezegd: in de begroting voor 2017 is in 250.000 euro extra voor onderwijs voorzien – en dat is nodig zonder dat we iets veranderen, naast de inbreng van wat extra investeringsmiddelen. Het wordt te weinig gezegd.

Ik verwijs naar toenmalig minister Vanderpoorten. Mevrouw Brusseel verwijst ook naar haar. Toen heeft ze een pool in het leven geroepen. Die is inmiddels afgeschaft. Die pool zorgde ervoor dat een aantal mensen actief in de privésector naar de pool kwamen, ook al waren er geen anciënniteitsmaatregelen. Ik leid daaruit af dat werkzekerheid een veel grotere stimulans is om naar het onderwijs te komen dan het loon. Ik wil de oefening maken. Maar dat is een feit. 30 tot 40 procent van de startende leraren starten in een opdracht die minder dan een derde van een fulltime is. Dat is bijzonder ontmoedigend voor een startende leraar.

Ik vind dat eigenlijk prioritaire zaken om aan te pakken. Dat zijn mensen die gestudeerd hebben voor leraar! Ze stappen in de job en krijgen beperkte opdrachten. We moeten prioritair investeren om deze mensen – jongeren vaak – de kans te geven op een volle opdracht. Ik kijk nu samen met de partners naar recepten uit het verleden die gewerkt hebben, omdat ik dat eigenlijk wel interessant vind. Misschien gaan we ze herintroduceren.

Iemand gaf het voorbeeld van de journalist die misschien naar de algemene vakken kan komen, maar die zijn nuttige ervaring niet meegeteld krijgt. Dat is juist. Ik wil daar heel graag naar kijken, hoe we dat kunnen oplossen, maar ik zit in een beperkt budgettair kader – sorry hoor. Ik kan daar geen 200 of 300 miljoen euro voor uittrekken en dan nog eens 200 of 300 miljoen euro voor de verbeterde inclusie. De budgetten stijgen sowieso, en ik moet de meest afgewogen maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat de leraren die we hebben het onderwijs niet verlaten. Het klopt, mevrouw Gennez, we gaan er veel nodig hebben in de toekomst. Ik vind het goed om te kijken of we die niet uit de privé kunnen halen, maar ik wil dat degenen die ervoor gestudeerd hebben eerst en vooral de kans krijgen om hun job uit te oefenen. Dat lijkt me zeer noodzakelijk.

Voorzitter, ik kan u cijfers bezorgen over de aantallen via een zijtraject en via een gewoon traject. Eigenlijk willen we alle leraren op niveau zes en zeven een plaats geven. Al wie via de zijinstroom binnenkomt, is geen bachelor of master maar een SLO'er. Als opwaardering voor het beroep willen we dat men bachelor of master is en willen we werk maken van een educatieve master. Maar dan zullen onze hogescholen en universiteiten zeer flexibel zijinstroomopleidingen en -trajecten moeten aanbieden die rekening houden met de ervaring die mensen opgedaan hebben. Die definitie moet nog worden vastgelegd. Dat moeten we nog bekijken, onder andere inzake vrijstellingen. We moeten dat zorgvuldig afwegen. *(Opmerkingen van Jos De Meyer)*

No way! Ik weet niet waar dat bericht vandaan komt! Natuurlijk kan men tot na zijn 50e vastbenoemd worden. We gaan leerkrachten toch niet massaal langer doen werken en dan vanaf 50 jaar geen vaste benoeming meer geven. Zeker niet. Als het nodig is, wil ik dat wel eens publiek verkondigen. *(Opmerkingen van Jos De Meyer)*

Ik heb uw punctuele vragen genoteerd, mijnheer Daniëls. Ik denk dat u gelijk hebt, dat het ene kan en het andere niet. We willen die screening ook maken

'kan het niet wat logischer'. We moeten telkens ook de pendant maken: als we iets wijzigen, moeten we dat met terugwerkende kracht doen voor iedereen. Als we de Raad van State volgen, kunnen we niet zomaar zeggen: vanaf nu is het anders, want anders was het al zo geweest. Doordat we telkens die sprong naar het verleden moeten maken, moeten we goed nagaan op hoeveel mensen het al dan niet een impact heeft. Tenzij dat ze geen toegang hadden, en men toegang verleent, dan zijn het nieuwe toegangen. Dat is juist, dan hebben we in het verleden geen budgettaire impact.

Ann Brussel (Open Vld): De kwestie van het bekwaamheidsbewijs betreft niet alleen de zijinstromers, het is omvangrijker, maar u hebt wel een punt, mijnheer Daniëls.

Het onderzoek van de nuttige ervaring, als dat te lang aansleept, ik heb daar wel moeite mee als de dingen lang aanslepen. Als je uit de privésector komt, zijn het precies die zaken die ontmoedigen of waarvan mensen denken 'Zit dat hier zo?' en 'Is elk papiertje hier relevanter dan mijn twintig jaar ervaring?'. De mensen begrijpen dat niet altijd goed.

Minister, het oordeel van de directie en het schoolbestuur is hier belangrijk. Ik vind het absurd en niet meer van deze tijd dat de screening van de bekwaamheidsbewijzen en de nuttige ervaring zo lang moet duren. Dat moet naar Brussel worden gestuurd en zo. Op voorwaarde uiteraard dat er een sterk beleidsvoerend vermogen is in de school, kan dat toch gebeuren door het schoolbestuur en -hoofd zelf? Natuurlijk heeft dat financiële implicaties. Men zou zich kunnen afvragen of we daar niet naar een enveloppenfinanciering moeten gaan, maar dat maakt de zaak misschien nog iets complexer om er een politieke discussie over te houden.

Ik denk, als er een duidelijk kader is, zowel inzake de bekwaamheidsbewijzen als inzake de nuttige ervaring, dat een schooldirecteur zelf de ruimte moet krijgen om daarover te beslissen en de papierwinkel, de administratieve last, de onzekerheid en de bureaucratie voor die startende leerkracht tot een minimum te herleiden. Dat is belangrijk.

De nuttige ervaring mag niet beperkt zijn tot technische of praktische aangelegenheden.

Wat de benoeming betreft, maakt u daar een interessant punt, mijnheer De Meyer.

Minister Hilde Crevits: Ik zit met een vraag, mevrouw Brussel. Betekent dat dat u de openendfinanciering wilt verlaten en naar een enveloppenfinanciering per school wilt gaan? Dat verrast me.

Ann Brussel (Open Vld): Dat kan misschien een mogelijkheid zijn, maar dat is vandaag mijn punt niet, minister. Mijn punt is dat het ontmoedigend is voor de gemotiveerde zijinstromer om geconfronteerd te worden met zoveel bureaucratie. Bovendien wordt de ervaring uit de publieke sector sowieso benoemd en uit de privésector niet. Dat is ook al een scheeftrekking en niet meer van deze tijd. Verschillende punten moeten worden bekeken.

We hebben het niet uitgebreid gehad over de rechtspositie. De heer De Meyer heeft dat kort aangehaald. We moeten eerlijk zijn: wie vastbenoemd is en misschien iets minder gemotiveerd is na x-aantal jaren of minder openstaat voor vernieuwing, heeft nog altijd meer rechten dan de zijinstromers als de uren in het gedrang komen, terwijl de zijinstromer zich aan het vervolmaken is, geen anciënniteit heeft, en de job misschien beter doet. *(Opmerkingen)*

Misschien, zeg ik.

Die rechtspositieregeling kun je aan iemand uit de privé niet uitleggen. Een aantal dingen moeten nog verder onder de loop worden genomen, minister. U zult daarvoor in onze fractie een constructieve partner vinden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het Inschrijvingsdecreet – 621 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, deze vraag peilt naar de stand van zaken inzake het nieuwe Inschrijvingsdecreet. Het begint een beetje op het monster van Loch Ness te lijken. U kondigt in het regeerakkoord een nieuwe versie aan. Wij zijn best bereid om daar constructief mee over na te denken, maar ondertussen krijgen we de indruk dat de debatten wat in het slop zijn geraakt.

We waren dan ook verbaasd over de discussie in het radioprogramma Hautekiet. Na een uiteenzetting van professor Nicaise nam u de volgende stelling in: 'Het huidige Inschrijvingsdecreet beperkt de vrijheid van onderwijs, zowel van ouders als van scholen, aangezien zij verplicht worden bepaalde leerlingen te aanvaarden.'

We vonden dit een eerder negatieve omschrijving van de impact van de dubbele contingentering, omdat wij het streven naar een sociale mix belangrijk vinden, en in uw uiteenzetting op de radio was daar plots geen sprake meer van.

Deze stelling gaat lijnrecht in tegen de uitspraak die u zelf deed hieromtrent naar aanleiding van een vraag om uitleg op 13 oktober 2016 over het Inschrijvingsdecreet. "In mijn beleidsnota schrijf ik uitdrukkelijk dat ik het inschrijvingsrecht wil vereenvoudigen vanuit twee doelstellingen: maximale keuzevrijheid van ouders" – daar staat u blijkbaar nog altijd achter – "en het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie." – en dus het streven naar die sociale mix. "De dubbele contingentering is een zwaar en log instrument." Weinigen zullen dat tegenspreken. "Er kan over worden gediscussieerd of dit al dat niet effectief is, maar de twee doelstellingen moeten worden bereikt. Ik zal in deze legislatuur niet plots een van de twee doelstellingen loslaten."

U stelde ook dat wetenschappelijk onderzoek aantoonde dat de dubbele contingentering tot nu toe het enige instrument is gebleken dat de sociale mix heeft verbeterd en dat er anderzijds niemand, niet in deze commissie maar ook niet daarbuiten, tot op heden in is geslaagd om een alternatief voor te stellen dat een meerwaarde biedt in het versterken van de sociale mix.

De schijnbare wijziging in de positie komt bovenop de communicatie van een van de coalitiepartners na afloop van de bespreking van de vorige vraag om uitleg: volgens hen kan er geen sprake zijn "van voorrang op basis van socio-economische of etnisch-culturele motieven". Het werd zelfs plastischer omschreven: "In Vlaanderen is geen draagvlak voor segregatie op basis van etnie." Ik vond dat een gevaarlijke uitspraak want het invoeren van mechanismen die de sociale mix bevorderen, is volgens sp.a wel degelijk nobel, nastrevenswaardig en belangrijk. Dat wordt hiermee onderuitgehaald. Daar zijn we toch wat ongerust over.

Minister, op de radio communiceerde u uitsluitend over de vrije schoolkeuze. U deed niet langer voorstellen over, of u verwees niet langer naar, het versterken

van de sociale mix. We vrezen dat de dubbele doelstelling die u schetste in het regeerakkoord, in de beleidsnota en in uw antwoord op vragen, wordt verlaten. De sp.a-fractie is daar ongerust over. Wij vinden dat geen goede evolutie. Daarom zijn wij op zoek naar antwoorden op enkele zeer pertinente vragen.

Was de communicatie op de radio per ongeluk zo eenzijdig of wordt hiermee wel degelijk een bocht voorbereid? En gebeurt dat dan onder druk van een van de coalitiepartners?

Betekent dit dat het nieuwe Inschrijvingsdecreet enkel nog aandacht zal hebben voor de vrije schoolkeuze en het streven naar een gezonde sociale mix achterwege zal laten?

Minister, mocht dat zo zijn, hoe motiveert u dan deze keuze, die lijnrecht ingaat tegen het beleid van de voorbije regeringen waar toch, in wisselende samenstellingen, verschillende meerderheidspartijen deel van uitmaakten? Ik noem ze nog even bij naam: CD&V, Open Vld, de N-VA en sp.a. En ik meen van mijn collega's van Groen te hebben begrepen dat ook zij sociale mix zeer belangrijk vinden. Verlaat u die piste?

Wanneer komt de meerderheid met een concreet voorstel? Of kiest men halverwege de legislatuur voor het behoud van het huidige Inschrijvingsdecreet en dus voor het status quo?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Gennez, ik was verrast toen ik uw vraag las. Ik heb nog eens goed geluisterd naar wat ik in Hautekiet precies gezegd heb. Ik zal duiden in welke context dat gebeurd is. Het programma kan trouwens nog worden herbeluisterd.

Net voor mij werd Ides Nicaise geïnterviewd. U kent hem allemaal. Hij zei dat hij wat ongerust is over de intentie uit het regeerakkoord en de beleidsnota om de keuzevrijheid van ouders te maximaliseren omdat net die keuzevrijheid de segregatie veroorzaakte. Hij gaf daarmee de indruk dat met het doel 'segregatie vermijden' die vrije schoolkeuze beter volledig ingeperkt zou worden en dat het van overheidswegen ingrijpen op schoolkeuzes gerechtvaardigd zou zijn. Ik begrijp dat dat zijn standpunt is, maar ik heb daarop heel duidelijk gereageerd dat het niet mijn bedoeling is om dat te doen. Als ik kijk hoe ouders, voor ze hun kind naar school sturen, bezig zijn met welk pedagogisch concept ze willen, en hoe ze dat willen, dan vind ik dat de vrije schoolkeuze echt wel een plaats heeft en dat je in onze Grondwet actieve en passieve vrijheid van onderwijs kunt onderstrepen. Ik heb gezegd: "Passieve vrijheid van onderwijs betekent dat ouders in principe vrij zijn om een school te kiezen voor hun kinderen, en als je ziet hoe het overgrote deel van de ouders daar heel intens bezig is met die vrije schoolkeuze, dan weet je, dan moet je sowieso zien, dat het huidige Inschrijvingsdecreet die keuzevrijheid een stukje inperkt. Maar ook de keuzevrijheid van scholen wordt ingeperkt omdat scholen natuurlijk door het Inschrijvingsdecreet ook bepaalde kinderen op school moeten aanvaarden, door het mechanisme zoals het werkt."

Maar ik heb meteen daarna ook gezegd – en dat is niet onbelangrijk aangezien Ides Nicaise eigenlijk voorstelt om de keuzevrijheid nog wat meer te beperken: "Het decreet nu: ik onderschrijf de principes maar dit zomaar verstrengen en zeggen 'het zal de overheid zijn – want zo heb ik het begrepen – die zal beslissen waar een kind naar school gaat' is voor mij fundamenteel in strijd met de vrijheid van onderwijs." Wat ik niet zal doen, is een centrale aanmelding organiseren waar iedereen zijn kindje aanmeldt waarna de overheid de school zal toewijzen

aan een kind. Daarbij is er dus geen enkele vrijheid meer. Dat gaat voor mij te ver. Dat kan ik niet, en dat staat ook niet in ons regeerakkoord.

Ides Nicaise heeft ook gezegd dat hij een elitekorps wil van leraren dat in bepaalde scholen komt. Ik heb daarop geantwoord dat volgens mij elke leraar lid moet zijn van dat elitekorps. Ik heb heel veel respect voor Ides, ik heb dat ook gezegd in het interview, maar wij verschillen wel van mening over een aantal recepten.

Heb ik daarmee gezegd de intenties van het Inschrijvingsdecreet zoals het bestaat te willen verlaten, namelijk én sociale mix én vrijheid respecteren én een evenwicht vinden tussen beide? Ik sta daar voor 100 procent achter. Ik zal ook niet de minister zijn die de sociale mix afschaft. No way! Mocht u daaraan twijfelen, zeker niet! Maar de context van het interview verplichtte mij om te reageren op een aantal uitspraken. Ik weet dat sommigen willen, zoals het in sommige landen gebeurt, dat we allemaal centraal aanmelden om dan de kindjes toe te wijzen aan de school. Dat wens ik dus niet. Dat is zeker niet mijn opzet. Het was dus een reactie op een aantal zaken die ik had gehoord in een interview.

Ik heb dus helemaal niet gezegd dat ik de uitgangspunten van het decreet vandaag, of de uitgangspunten die opgenomen zijn in de beleidsnota, niet meer onderschrijf. We hebben hier trouwens niet zo lang geleden een uitvoerig debat gehad in het kader van een interpellatie van mevrouw Meuleman over het Inschrijvingsdecreet en de principes. Ik heb toen heel uitvoerig mijn standpunt uiteengezet. Ik sta nog altijd achter die principes. Maar het is niet zo'n evidente discussie.

Ik ga niet het hele debat van de vorige keer herhalen. We hebben het toen ook gehad over de dubbele contingentering en of dat al dan niet werkt. Ik blijf achter al die uitgangspunten staan.

Mevrouw Gennez, u vraagt wanneer de meerderheid met een voorstel komt. Het inschrijvingsrecht is een van de dossiers waarvoor het initiatief bij het parlement ligt. Ik heb ook gezegd dat ik het parlement hier met plezier nog enige tijd geef. Wij hebben dat zo afgesproken. Het is niet dat ik dat van mij weg wil duwen. Integendeel. Als het parlement mij vraagt om dat terug te pakken, dan is dat voor mij ook goed. Maar net omdat het zo'n moeilijk evenwicht is dat we allemaal samen moeten vinden, is er sowieso sprake van om dat voor het parlement te houden. Dat werd op 13 oktober 2016 besproken. Dat is niet zo lang geleden. Ik hoop dat we niet die hele discussie opnieuw gaan voeren.

Mevrouw Gennez, ik ben blij dat u luistert naar interviews die ik geef. Ik heb er geen negatieve reacties op gekregen. Ik was dus wat verrast over de conclusies die jullie daaruit trokken. Dat was niet mijn bedoeling. Maar als men natuurlijk de indruk wekt dat alles moet worden gecentraliseerd... Ik weet dat sommigen dat willen, maar dat is niet wat ik wens, en het staat ook niet in het regeerakkoord of in mijn beleidsbrief.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp-a): Minister, u stelt ons gerust. Uiteraard luisteren wij zoveel mogelijk naar al uw interviews. Wij zijn geïnteresseerd in uw plannen, en zeker ook in de plannen met betrekking tot het Inschrijvingsdecreet. Maar er is de combinatie met de communicatie van sommige collega's in de commissie, die geen problemen hebben met een centraal aanmeldingsregister voor heel Vlaanderen, in de zin dat scholen vrije plaatsen doorgeven en dat de ouders de school van hun keuze doorgeven. Daar zijn wij ook voorstander van. Ik denk dat daarover snel consensus zou kunnen worden gevonden, over de grenzen van meerderheid en oppositie heen. Zelfs het principe dat in de regio's waar er minder capaciteitsdruk is gewoon inschrijven mogelijk blijft, is ook nog verdedigbaar.

Maar de communicatie van 'geen sprake van sociale mix' vinden wij niet nastrevenswaardig. Een Inschrijvingsdecreet mag niet discrimineren. Het moet ouders alleen maar een maximale keuzevrijheid geven. Er is geen draagvlak voor een voorrangsregeling op school.

Dat zijn natuurlijk uitspraken die wat u nu zegt wel tegenspreken. Die kwamen van de coalitiepartners. Dat scherpte onze aandacht aan bij het beluisteren van het radioprogramma Hautekiet toen dat thema aan bod kwam. U stelt ons nu gerust door te zeggen dat u wel voor die sociale mix gaat. Dubbele contingentering is daarbij een instrument. Als we geen beter instrument vinden, moeten we dat behouden. Een centraal aanmeldingsregister, niet met de overheid als aanstuurder voor de inschrijving van elk kind op school, daar zijn we ook geen vragende partij voor. We willen wel een aanmeldingsregister dat ordent en dat de twee elementen, zowel de schoolkeuze van de ouders als de vrije plaatsen met elkaar matcht. Dat kan een oplossing bieden voor de kampeertoestanden die we vandaag nog op te veel plaatsen zien bij het begin van het schooljaar. Dat is een zorgwekkende evolutie. Ik weet dat sommige scholen dat als een promotie voor hun status beschouwen. Ik denk niet dat we anno 2016 in een rijk en beschaafd land als Vlaanderen dat soort toestanden kunnen tolereren. We moeten daar komaf mee maken en ervoor zorgen dat elk kind een plek heeft op school. Daarvoor zijn bijkomende investeringen in infrastructuur welkom. U doet die ook. Bij elk plekje voor elk kind moeten we tegelijk maximaal rekening houden met een ordelijke toewijzing en met een maximale sociale mix. Een school kan nooit een eiland zijn in een samenleving en moet altijd een laboratorium zijn voor het echte leven waar jonge mensen later in terechtkomen. Het echte leven in Vlaanderen is divers en zal dat in de toekomst ook zijn.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Gennez, u hebt een interessante samenvatting gemaakt, maar ik heb geprobeerd om duidelijk te stellen wat wel en niet gezegd is. Hiermee is helderheid geschapen, ook voor u.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de werkweek van leerkrachten – 637 (2016-2017)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de piste om de noemer voor master in het secundair onderwijs op te trekken van 20 naar 22 – 659 (2016-2017)

Voorzitter: mevrouw Kathleen Helsen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Het loopbaandebat moet niet op de markt gevoerd worden, maar het is niet onlogisch dat als hierover in de media berichten verschijnen, de commissie Onderwijs daar belangstelling voor heeft en zich aangesproken voelt.

Lieven Boeve, topman van het Katholiek Onderwijs, zou 22 lestijden willen invoeren voor alle leerkrachten. Leerkrachten in de eerste graad van het middelbaar onderwijs staan wekelijks 22 uur voor de klas, in de tweede graad is dat 21

uur, in de derde graad 20 uur. Die verdeling werd ooit ingevoerd omdat leerkrachten uit de tweede en derde graad meer werk hebben buiten de lesuren.

Volgens Koen Van Kerckhove van de katholieke onderwijsvakbond COC is er echter nog niets beslist en is er geen reden voor scholen om al actie te ondernemen. Er kan geen sprake zijn van 22 uur werken voor hetzelfde loon, aldus de vakbond. Het is immers de bedoeling om het beroep van leerkracht aantrekkelijker, niet zwaarder te maken, zeggen ze.

Minister, het loopbaandebat moet over veel meer gaan. Meermaals is hier al gewezen op het belang van de zorg voor de startende leerkrachten, zodat ze beter begeleid zijn en meer jobzekerheid hebben. Werkbaar werk is verder ook een belangrijk thema, met bijzondere aandacht voor de mensen die op het einde van hun loopbaan zijn en vandaag en morgen langer moeten werken dan gisteren en eergisteren.

Ik herinner mij dat ruim 25 jaar geleden, toen ik zelf directeur was van een onderwijsinstelling, de toenmalige secretaris-generaal van de administratie Georges Monard in Vlaanderen rondtrok om te pleiten voor een nieuwe invulling van de werkweek en de omschrijving van de opdracht per maand of per jaar van leerkrachten. Er is niets nieuws onder de zon.

Minister, ik begrijp dat dit punt opnieuw ter sprake komt bij het loopbaandebat. Ik hoop alleen dat deze discussie niet verengd wordt tot de noemers van de opdrachten, maar dat dit punt in een ruimer geheel kan worden gezien, namelijk de vraag wat de opdracht is van de leerkracht in de 21e eeuw, zodat het een boeiende en aantrekkelijke opdracht wordt en blijft, zowel voor jonge als voor meer ervaren leerkrachten.

Als we deze oefening op een verstandige manier doen, moeten we niet spreken van minder jobs. In de toekomst moeten er minstens evenveel zijn. Uiteraard moet men hier ook een eigentijdse invulling geven aan mensen die technische vakken en praktijkvakken geven, en ook dit wil ik niet verengen tot een discussie over de noemers.

Minister, onderschrijft u de stelling dat we moeten komen tot een ruimer debat dan wat we op dit ogenblik in de media zien? Zo ja, wat is uw visie hierop?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Over de werkuren in onderwijs wordt er veel gesproken door mensen van buiten het onderwijs. Misschien moeten we die zijinstroom sneller een goed kader geven, zodat mensen uit de privésector zich kunnen vergewissen wat daarvan klopt.

Het onderwerp dat ik hier wil aansnijden, is niet nieuw. Ik stelde er met enkele collega's al vragen over in december 2014, toen u nog maar net minister van Onderwijs was. Er heerst namelijk opnieuw onrust in het onderwijsveld naar aanleiding van het gerucht dat circuleert om alle masters in het secundair onderwijs 22 contacturen te laten presteren.

Wie denkt dat het na die 22 contacturen afgelopen is, heeft het mis. Voor de meeste leerkrachten gaat dat niet op. Er zijn in onderwijs 183.000 mensen die betaald worden en we kennen allemaal wel onderwijscollega's waar we ons vragen bij stellen. Als er leerkrachten zijn die enkel die uren presteren, kennen we er altijd veel meer die veel meer uren werken.

Voor de duidelijkheid : masters die in de eerste graad lesgeven hebben nu al 22 contacturen, masters in de 2e graad hebben er 21 en in de derde graad zijn er 20

contacturen. Dit is onafhankelijk van de zogenaamde plage-uren, de niet betaalde maar wel te presteren uren. Niet enkel in december 2014, ook in mei 2015 werd het ballonnetje opgelaten door de topman van het katholiek onderwijs en begin december kwam de kwestie alweer in de media.

Het optrekken van de noemer zou een besparingsoperatie kunnen betekenen aangezien er minder leerkrachten moeten worden aangeworven. In december 2014 stelde ik u de vraag hoeveel tijdelijke leerkrachten hun job zouden verliezen indien we die noemer optrekken van 20 naar 22.

Ik denk dat u straks misschien een tipje van de sluier kunt oplichten. Ik neem aan dat de berekening inmiddels is gebeurd. In 2014 antwoordde u dat u het gerechtvaardigd vindt dat wordt nagegaan of de noemers logisch en verantwoord zijn: "Wat mij betreft moet die denkoefening zorgzaam gebeuren en passen in het hele loopbaandebat zoals we het nu moeten voeren, waarbij we ervoor moeten zorgen dat er voldoende instroom blijft." Over de laatste berichten zei u dat de besprekingen nog lopen en het de bedoeling is om de loopbaan van leerkrachten aantrekkelijker te maken.

Ik wil u daarover enkele vragen voorleggen. Is het optrekken van de noemers van masters van 20 naar 22 een van de voorstellen die op tafel liggen bij het lerarenloopbaanpact of de gesprekken over bestuurlijke schaalgrootte? Het is belangrijk om daarover duidelijkheid te scheppen. Hoeveel contractuele leerkrachten zullen geen betrekking meer hebben als dit gerucht werkelijkheid zou worden? Als de noemers op tafel liggen, welke noemer wordt er dan voor praktijkleerkrachten gehanteerd? Ik pleitte er in het verleden al regelmatig voor. De praktijkleerkrachten in het bso en het tso staan momenteel 'in 29sten', hoewel dat niet meer de praktijk is die van kracht was toen het systeem in werking trad.

De voorzitter: Minister Crevits heet het woord.

Minister Hilde Crevits: Voorzitter, collega's, dank u voor de vragen, maar u stelt ze wel op het slechtst denkbare moment. Vorige week werd in de kranten opnieuw gesteld dat iedereen 1 of 2 uur langer zou moeten werken. Het zorgde voor een schokgolf in de onderhandelingen, maar daar ben ik niet verantwoordelijk voor. Ik kan u meedelen hoe we het aanpakken. Er zijn twee formele momenten geweest. Daarna zijn er bilaterale gesprekken met alle partners gevoerd. Alle denksporen zijn besproken, ook de piste van de mogelijke evolutie van de schoolopdracht, wat ooit ook door mevrouw Brusseel ter sprake is gebracht. We gaan na of het aantal contacturen nog aangepast is aan deze tijd. We gaan na of er nog argumenten zijn om de verschillen van 20, 21, 22 uren en de contacturen van de praktijkleraren te rechtvaardigen. We gaan na wat de opdracht van het lager onderwijs is, en wat de leerkrachten erbovenop nog moeten doen. Er zijn coëfficiënten die toestaan om na te gaan hoeveel uur voorbereiding 1 uur voor de klas staan vergt. We bespreken dat allemaal. We gaan na of we kunnen evolueren naar een schoolopdracht. Er zijn dus geen taboes.

Ik ben evenwel niet bereid om te zeggen dat het optrekken van de uren zal toestaan om 1000 of 1500 jobs weg te snijden. Neen, dat doen we niet. We voeren het debat om na te gaan hoe we jonge leerkrachten kunnen versterken en hoe we ervoor kunnen zorgen om hen gedurende een bepaalde periode werkzekerheid te verschaffen. Hoe kunnen we het werk werkbaar houden? Het gesprek is dus veel rijker en breder dan de vraag hoeveel er kan worden weggesneden. Dat doen we niet. We brengen wel in rekening hoeveel leerkrachten we op termijn nodig hebben. We zitten nu in de eindfase. De vraag rijst of ik nu een globale nota ten behoeve van werkgevers en werknemers op tafel kan leggen, met de vraag om daarover een consensus te zoeken. Vandaag kan ik daarover niet veel meer zeggen. Ik hoop in dat verband op wat begrip. Ik verheer

ook niet dat het ook voor mij aangenaam zou zijn geweest als we dat al drie maanden geleden hadden kunnen doen. De federale onderhandelingen over de pensioenen verstoren de sfeer van de gesprekken. Het gaat over de zware beroepen, de diplomabonificatie ... ik probeer dat gescheiden te houden, maar dat is niet evident.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik herhaal wat ik al zei: de opdracht van leerkrachten herleiden tot contacturen is hun onrecht aandoen. Het leidt ook buiten het onderwijs tot opmerkingen dat ze 'maar' 20 uur les moeten geven, alsof dat de opdracht is. Hun opdracht is veel ruimer. Voorts is het zo dat de bezorgdheid over de tewerkstelling, ook bij de tijdelijken, begrijpelijk en terecht is. Creatieve oplossingen moeten mogelijk zijn, zodat op dat vlak risico's worden vermeden. Ik zei het ook al: erg belangrijk is de doelstelling om jonge leerkrachten te versterken, dankzij begeleiding, jobzekerheid en werkbaar werk. Er moet ook bijzondere aandacht uitgaan naar de oudere werknemers, en naar de variatie in de job. Dat wou ik nog even onder de aandacht brengen.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, minister, collega's, ik heb er begrip voor dat u nu enige terughoudendheid opbrengt. Ik zal dus niet aandringen wat betreft de getallen. U vermeldde getallen, maar die heb ik niet zelf berekend. Ze werden in de pers geciteerd, en dat zorgde ervoor dat iedereen begon te rekenen: wie sneuvelt er bij ons, op onze school? Misschien moet diegene die denkt dat hij met het uitpakken met dat soort cijfers zijn voordeel doet, enige terughoudendheid aan de dag leggen. Het zou immers kunnen dat een aantal zaken die men vandaag al voor werkelijkheid aanneemt, sneuvelen. Die persoon spreekt uiteraard niet in naam van de leerkrachten, maar in naam van besturen, en dat laatste durft hij soms wel eens te vergeten.

U spreekt over jonge leerkrachten. Misschien is het beter om vanaf nu te spreken over beginnende leerkrachten – gezien de vragen over zijnstroom en dergelijke. Ik verwijs naar het onderzoek van Hay Management, als ik me niet vergis van 2001. Wegingscoëfficiënten kunnen interessant zijn. Ik stel het concreet: leerkrachten die PV-uren geven, staan in het bso niet altijd bij de gemakkelijkste groepen. Het is dan vreemd dat die de meeste opdrachten krijgen omdat het 'maar' om praktijk gaat. We willen bso en tso herwaarderen, maar we zullen die leerkrachten wel zeggen dat ze meer uren zullen moeten werken. Is dat een herwaardering van die opleidingen? Dat is toch vreemd. Er komt steeds één zaak naar boven: de contacturen. Maar dat is wel de kern van het onderwijs. Als naar andere elementen wordt gekeken, zoals de schoolopdracht of het ballonnetje van de 38 uur, dan moeten we toch steeds blijven kijken naar het echte werk in het onderwijs, en dat is onderwijzen. Ik zou niet graag zien dat die aandacht verloren zou gaan.

Ann Brussel (Open Vld): Ik heb er in het verleden inderdaad voor gepleit een werklastmeting uit te voeren en op basis daarvan de volledige opdracht te berekenen. Zelfs tussen licentiaten en masters onderling zijn er verschillen. Dat is geen gemakkelijke oefening, maar een schoolhoofd, een pedagogisch directeur moet ze wel kunnen maken. Dat is onlosmakelijk verbonden met het sterk beleidsvoerend vermogen van de school. Eigenlijk hebben de noemers een mooie lijn getrokken en het gemakkelijk gemaakt om de zaak te organiseren, maar het is geen ideaal systeem. In het hoger onderwijs werd inderdaad de volledige opdracht berekend, en dat heeft voor een revolutie gezorgd. Straks ga ik hier buiten als degene die verschillende revoluties tegelijk wil starten, maar u weet, minister, dat we zeer voluntaristisch zijn en dat we de discussie over de noemers graag een beetje breder zien.

Wat de vragen van de collega's betreft, denk ik dat het belangrijk is er niet één groepje uit te halen, bijvoorbeeld de masters. We mogen immers niet over het

hoofd zien dat voor veel leerkrachten in de derde graad de lesvoorbereiding aanzienlijk meer inhoudt dan voor wie in de eerste graad lesgeeft. Ik ben op dat punt ervaringsdeskundige en bevestig dat er inderdaad een heel groot verschil is. Dat geldt misschien ook voor klasmanagement, maar zeker voor het verbeteren van toetsen en taken. De derde graad vraagt meer tijd dan de eerste. Als het louter gaat over het optrekken van de noemers, dan mogen we niet alleen naar de derde graad kijken. Of we het graag horen of niet, er komt dan wel financieel ruimte om aanvangsbegeleiding en professionalisering te betalen, ook al mag dat niet de motivering zijn.

Caroline Gennez (sp.a): Ik ga geen pleidooi houden voor een revolutie, zoals collega Brusseel, maar ik kan niet ontkennen dat het geduld dat u vraagt, minister, bij veel leerkrachten op is. U beloofde een loopbaanpact tegen Pasen 2016. Intussen zijn we bijna Kerstmis. Mikt u nu op Pasen 2017? Of welke timing hanteert u? U zegt dat we in de eindfase zitten, maar ik heb het gevoel dat u nog in de verkenningsfase zit, wanneer u ons een – weliswaar discreet – inzicht geeft in de stand van de gesprekken.

We kregen allemaal een mail van Koen Moelants, leerkracht aardrijkskunde uit de derde graad van het secundair onderwijs in de Rozenberg in Mol. Voor mij is dat een zeer authentieke mail, omdat de man vanuit liefde voor het onderwijs, liefde voor het vak toch getuigt hoe zwaar het beroep wordt. Het beroep wordt zwaarder niet enkel door de contacturen, maar omdat de Federale en de Vlaamse Regering een reeks beslissingen hebben genomen die het beroep minder aantrekkelijk maken. De afschaffing van de preferentiële tantièmes en de diploma-bonificatie dreigt echt van mensen te vragen dat ze langer werken voor minder pensioen. Samen met de minister-president zegt u wel dat dat voor niemand het geval zal zijn, maar de federale beslissingen en de Vlaamse woorden zijn eigenlijk niet verzoenbaar met elkaar. Dat voelen de mensen op het terrein ook wel aan. Ze zeggen dat werkbaar werk op de agenda zou moeten staan, maar onwerkbaar werk dreigt te worden, en dat de herwaardering van het lerarenberoep op de agenda zou moeten staan, maar een 'dewaardering' dreigt te worden.

Bovendien, zegt Moelants, dreigen door deze geïsoleerde maatregel 5000 voltijdse jobs van tijdelijke en startende leerkrachten in het onderwijs verloren te gaan. Het kan toch niet de doelstelling van een regering zijn om mensen, die met liefde gestudeerd hebben, uit de job te duwen.

Daarbovenop dreigen ook nog eens de verhoging van de effectieve pensioenleeftijd naar 67 in 2030 en de afschaffing van heel wat verlofstelsels, twee maatregelen die het voor oudere leerkrachten dan weer moeilijker maken. Intussen is er zo veel beslist en over de gemiddelde Vlaamse leerkracht uitgestort dat de jobzekerheid én de attractiviteit van het beroep hypothekeert, dat een eerlijk debat over de schoolopdracht nagenoeg onmogelijk is gemaakt. De schoolopdracht is volgens mij een debat waard en niemand in deze commissie beweert dat leerkrachten effectief maar 20 of 22 of 29 uur werken, wel integendeel. Iedereen die het onderwijs een beetje kent, weet dat leerkrachten veel meer uren presteren, vaak zelfs meer dan een fulltime in de privésector. In die zin mogen we de impact van de Vlaamse besparingen, de Vlaamse aanpassing van de verlofstelsels en de federale pensioenbeslissingen op de motivatie van de gemiddelde leerkracht niet onderschatten. Ik kan niet geloven, minister, dat u jobs wilt zien sneuvelen en dat u de 'dewaardering' van het beroep van leerkracht kunt laten passeren. Ik roep u dus op toch een tandje bij te steken en positieve maatregelen te nemen in de plaats van de negatieve maatregelen die de enige zijn die tot nu toe ingang hebben gevonden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik probeer rustig te blijven, mevrouw Gennez, maar uw uiteenzetting vind ik echt compleet van de pot gerukt en ik wil u daarbij drie dingen meegeven.

Ten eerste zijn we inderdaad heel voorzichtig nog altijd aan het onderhandelen over een pact met werkgevers en werknemers. Over dat pact zijn twee van mijn voorgangers gevallen, twee sp.a-ministers, namelijk Pascal Smet en zijn voorganger. Het is hen nooit gelukt, en dan komt u me verwijten dat ik nog altijd probeer op een constructieve manier met de partners om te gaan.

Ten tweede verwijt u de regering een reeks maatregelen. Ik wil u erop wijzen dat Pascal Smet de mentoruren heeft afgeschaft en Frank Vandenbroucke de vervangingspool. Bijzonder 'positieve' maatregelen voor de werkzekerheid en de begeleiding van starters en jonge starters! U bent dus echt niet goed geplaatst om commentaar te geven op de manier waarop we nu te werk gaan.

Caroline Gennez (sp.a): Zeg dat tegen de leerkracht aardrijkskunde die ons een mail stuurde!

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Gennez, ik heb u laten uitspreken, ik hoop dat u mij nu ook laat uitspreken. Ten derde zegt u dat we nog niets hebben gedaan. Wij, dat wil zeggen de regering, ikzelf en mijn adjunct-kabinetschef, zijn er wel in geslaagd om de verlofstelsels te herzien. Dat heeft geen enkele voorganger gepresteerd. U beweert dat die hervorming zo'n collectieve depressie heeft teweeggebracht, maar alle sociale partners, behalve OVSG, gingen er wel mee akkoord. Ook het ACOD heeft het akkoord ondertekend! Alle vakbonden hebben hun handtekening gezet. De herziening van de verlofstelsels is een van de onderdelen van een akkoord. Dus ja, ik neem nog wat tijd. U doet daar laatlunkend over. Ik kan ook zeggen dat het sociaal overleg de boom in kan en dat de regering wel zal beslissen, maar dat doen we niet. Ik vraag nog wat geduld, ik vraag nog wat tijd en ik ontken niet dat dit voor mij een van de moeilijkste opdrachten van deze legislatuur is. Moeilijker zelfs dan de uitrol van de modernisering die op stapel staan, omdat het gaat over de personen die onze jeugd opleiden, de dames en heren leerkrachten. Ik kan daar niet genuanceerd genoeg over proberen te zijn, en ik pik het niet dat hier de indruk wordt gewekt dat we het slecht voorhebben met onze leerkrachten.

Ten tweede, collega's, er is heel wat gediscussieerd over de visie over de opdracht. Mijnheer Daniëls, het is evident dat de uren die men presteert in de klas met de leerlingen de essentie vormen. Ik vind het triest dat de opdracht van een leraar altijd beperkt wordt tot het aantal contacturen in de klas. Ik vind dat triest.

Ik zal u de commentaren van journalisten sparen die mijn kabinet belden toen in de krant werd aangekondigd dat we van 20 naar 22 uur zouden gaan. Ze vonden dat dus belachelijk weinig. Dat doet zoveel oneer aan aan de prestaties van lesvoorbereiding en opvolging.

Die uitdrukking in aantal lessen spreekt mij niet echt aan. Ik zou het een goede zaak vinden om dat globaal te bekijken. Met een globale uitdrukking, zo zegt men, zouden leerkrachten niet meer voor de klas moeten staan. Daar ben ik het niet mee eens. Natuurlijk zijn de uren met de leerlingen het allerbelangrijkste. Misschien komen we inderdaad niet tot die globale opdrachtomschrijving, net om die redenen die u zelf ook noemt, namelijk omdat men dan de indruk zou wekken dat lesgeven niet meer het fundament is. Voor mij is dat absoluut het fundament van de job van elke leraar. Ook daarover wordt wederzijds gesproken.

Mevrouw Brussee, de master in die derde graad heeft inderdaad meer voorbereidingswerk, maar hij verdient ook meer, hoor! Er zijn serieuze loonverschillen tussen de masters en de bachelors. Dat mogen we niet vergeten. Niet iedereen is

gelijk, niet iedereen heeft evenveel uren. Er is een serieus loonverschil. (*Opmerkingen van Ann Brusseel*)

Ja, maar dat bekijken we ook. Ik heb veel vrienden die master zijn en lesgeven in de derde graad. In de tweede graad komen de bachelors en de masters zelfs samen en daar zien we loon- en uurverschillen bij dezelfde groep leerlingen. Het is een zeer heikele discussie.

Mevrouw Gennez, eigenlijk delen we de liefde voor het onderwijs. Ik probeer wat u zegt positief te bekijken. Ik zie dat sp.a suggesties doet die ik aangenaam en positief vind. Ik vraag u alleen om niet neerbuigend te doen over de lopende gesprekken maar om ze samen met mij kansen te geven.

Ik vind dat er open gesproken wordt, maar ik ontken niet dat dit de meest delicate werf is inzake onderwijs. Het is een werf waar in het verleden al heel zware discussies over gevoerd zijn en waar men niet tot resultaten is gekomen. Ik weet niet of het mij zal lukken, maar ik zal me tot het uiterste inspannen om tot een akkoord te komen, ook al zijn de omstandigheden waarin we moeten werken moeilijk.

Jos De Meyer (CD&V): Drie elementen, voorzitter. Tijdens de vorige legislatuur en de legislatuur daarvoor heb ik ministers meegemaakt die telkens bleven steken in de verkennende fase. Twee, ik ga geen intentieproces maken van mensen op basis van enkele zinnnetjes in de pers. Daar doe ik niet aan mee. Drie, het is onvermijdelijk, minister: als dit dossier in de media komt, worden er vragen over gesteld in de commissie Onderwijs. Ik hoop alleen dat het volgende bericht in de media een gezamenlijke verklaring zal zijn van werkgevers en werknemers en de minister van Onderwijs.

In de wandelgangen hoor ik trouwens grote waardering voor u en uw medewerkers die dit dossier tot een goed einde proberen te brengen. Maar het is begrijpelijk dat men ongeduldig wordt.

Koen Daniëls (N-VA): Het is zeer goed dat we de rust en de kalmte bewaren. Ik maak me gewoon wat zorgen over de mensen die wel pleiten voor een lerarenloopbaanpact maar zich toch niet kunnen bedwingen om in de pers daarover – over één klein aspect – ronkende verklaringen af te leggen.

Als we inderdaad tot een lerarenloopbaanpact komen, ik hoop het, en ik ben blij dat u dat zegt, moet het duidelijk zijn dat de contacturen de kern van de zaak blijven. Het is niet iets wat 'ook' in de opdracht zit, het is omgekeerd: we steken de andere bezigheden er ook in.

We moeten ook opletten dat we in onderwijs niet prikklok- en chronometergewijs te werk gaan. Dat zou rare fenomenen kunnen geven op alle mogelijke manieren.

Wat er komt, moet heel duidelijk zijn. Momenteel lezen we hier en daar een quote in de pers, en daardoor ontstaan er geruchten en schieten mensen in een kramp. Ik kan dat begrijpen omdat er geen duidelijkheid is. Het gaat nog maar over de ontslagen. In de eerste persberichten stond 1300 en 1500, nu zitten we al aan 5000. Het opbod van het aantal mensen dat moet sneuvelen, is gigantisch. Ik vraag u om duidelijkheid: wat het inhoudt en wat niet, wat erbij betrokken is. Ik zie u instemmend knikken, daar kunnen we alleen maar blij mee zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.